
ORIENTERINGSSAK

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
14.06.2021

Sak:

Budsjett- og økonomirapport per 1. tertial 2021

Denne orienteringssaken er en intern økonomirapport for UiT Norges arktiske universitet, som gir supplerende informasjon til avlagt regnskap per 1. tertial 2021. Rapporten omhandler både bevilgningsfinansiert aktivitet (BEV), som omfatter bevilgning fra Kunnskapsdepartementet (KD) og andre departementer, og bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA¹).

Rapporten følger samme prinsipper som for avlagt tertialregnskap til KD. Tallgrunnlaget som presenteres er dermed i samsvar med rapporterte regnskapstall. Regnskapet er levert administrativt og uten styrebehandling. Ledelseskommentarer (vedlegg 1), resultat- og balanserapport fra avlevert regnskap følger med denne rapporten (vedlegg 2).

Universitetet er en nettobudsjettert virksomhet. Det gir utvidede fullmakter innenfor universitetets fagområde. Nettobudsjetterte virksomheter kan ha inntekter i tillegg til bevilget ramme fra departementet, som for eksempel eksterne inntekter fra oppdrag og annet samarbeid med eksterne parter. Nettobudsjetterte virksomheter fastsetter selv fordelingen av kostnader for drift og investeringer. I tillegg er det adgang til å overføre ubrukte midler (avsetninger) til påfølgende budsjettår, men virksomheten er samtidig ansvarlig for å dekke et eventuelt merforbruk.

Hovedtrekk i økonomien

De samlede inntektene for UiT var for 1. tertial 1,525 mrd. kroner. Tilsvarende er kostnadene inklusive finansposter 1,516 mrd. kroner. Dette gir et mindreforbruk på 9,4 mill. kroner.

Inntekter fra bevilgning har økt med 7,5 % sammenlignet med samme periode i fjor, mens inntektene knyttet til bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet er redusert med 5 %. På kostnadssiden er nivået totalt sett noe høyere enn fjoråret. Lønnskostnadene viser en økning, mens det er en liten reduksjon i driftskostnadene. Lønnskostnader indikerer mer permanente kostnader, og utviklingen i disse bør følges i tiden fremover. Basert på dagens økonomiske situasjon er det positivt at 1. tertial viser et mindreforbruk, men det er likevel grunn til å følge utviklingen i aktivitetsnivået nøye fremover.

¹ Ekstern finansierte prosjekter

Regnskap pr 30.04.2021 Tall i hele 1000	UiT Totalt			
	Regnskap pr 30.04.2021	Regnskap pr 30.04.2020	Endring	
			NOK	%
Inntekter				
Inntekt BEV	1 321 601	1 222 704	98 896	7,5 %
Inntekt BOA	203 150	213 341	-10 192	-5,0 %
Total inntekt	1 524 750	1 436 046	88 705	5,8 %
Kostnader				
Lønn	1 034 515	996 315	38 199	3,7 %
Drift (inklusive finansposter)	481 674	487 614	-5 940	-1,2 %
Sum kostnader	1 516 189	1 483 929	32 260	2,1 %
Finansposter	-814	658	-1 472	
Mer- eller/mindreforbruk	9 375	-48 541	57 917	
Avsetning BEV pr 01.01.	105 171	121 501	-16 330	-16 %
Endring avsetninger bev	8 570	-48 887	57 457	670 %
Avsetning BEV pr 30.04.2021	113 741	72 614	41 127	36 %

Tabell 1: Sammenstilling av inntekter og kostnader mot samme periode i fjor. Merforbruk vises som negative tall i rødt.

Budsjettene for 1. tertial viser et planlagt merforbruk på 82,8 mill. kroner, jf. tabell 2. Regnskapet viser imidlertid et reelt mindreforbruk på 9,4 mill. Dette gir et budsjettavvik på 92,2 mill. kroner.

Regnskap pr 30.04.2021 Tall i hele 1000	UiT Totalt			
	Budsjett pr 30.04.2021	Regnskap pr 30.04.2021	Avvik	
			NOK	%
Totale inntekter	1 560 081	1 524 750	35 331	2,3 %
Totale kostnader	1 642 890	1 516 189	126 701	7,7 %
Finansposter	0	-814	814	
Mer- eller/mindreforbruk	-82 809	9 375	-92 184	

Tabell 2: Sammenstilling av regnskap mot budsjett. Merforbruk vises som negative tall i rødt.

Bevilgningsfinansiert virksomhet

Inntektene i bevilgningsøkonomien for 1. tertial er 1,322 mrd. kroner, mens kostnadene for samme periode er 1,312 mrd. kroner. Mindreforbruket fører til at avsetningene øker med 9,4 mill. kroner i perioden, og utgjør per 1. tertial 113,7 mill. kroner.

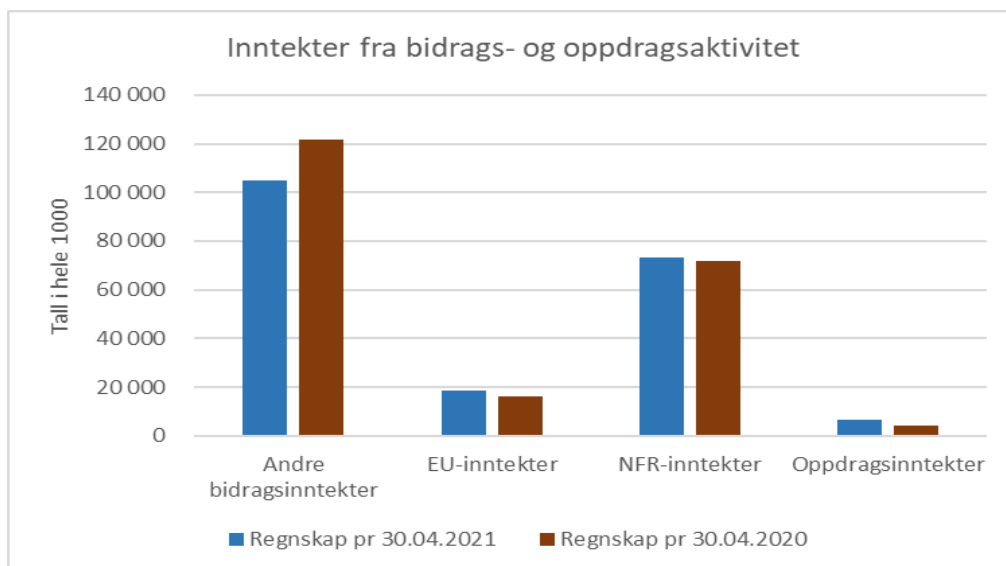
Hovedtall bevilgning Tall i hele 1000	Budsjett pr 30.04.2021	Regnskap pr 30.04.2021	Avvik	
			NOK	%
Avsetninger fra 2020	105 171	105 171		
Totale bevilgningsinntekter	1 290 511	1 321 601	-31 089	-2,4 %
Totale kostnader	1 373 320	1 312 226	61 095	4,4 %
Resultat (mer-/mindreforbruk)	-82 809	9 375	-92 184	
Tilført fra virksomhetskapital	0	806		
Avsetninger pr 30.04.2021	22 362	113 741		

Tabell 3: Regnskap mot budsjett for bevilgningsøkonomien. Merforbruk vises som negative tall i rødt.

Bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet

Inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) utgjør 203 mill. kroner i 1. tertial, og dette er en reduksjon på 5 % sammenlignet med samme periode i fjor. Endringen skyldes hovedsakelig en reduksjon i andre bidragsinntekter. Inntekter fra EU og oppdragsinntekter viser en

prosentvis stor økning, men totalt sett gir ikke denne endringen de store utslagene på totalbeløpet. Status på rapporteringstidspunktet sammenlignet med fjoråret er et øyeblikksbilde.

Figur 1: Inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet sammenlignet med samme periode i fjor.

Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet - tall i hele 1000	Regnskap pr 30.04.2021	Regnskap pr 30.04.2020	Endring	
			NOK	%
Andre bidragsinntekter	104 869	121 662	-16 793	-16,0 %
EU-inntekter	18 538	16 036	2 502	13,5 %
NFR-inntekter	73 232	71 672	1 561	2,1 %
Oppdragsinntekter	6 511	3 973	2 538	39,0 %
Totale inntekter	203 150	213 341	-10 192	-5,0 %

Tabell 4: Inntekter fra bidrag- og oppdragsfinansiert aktivitet

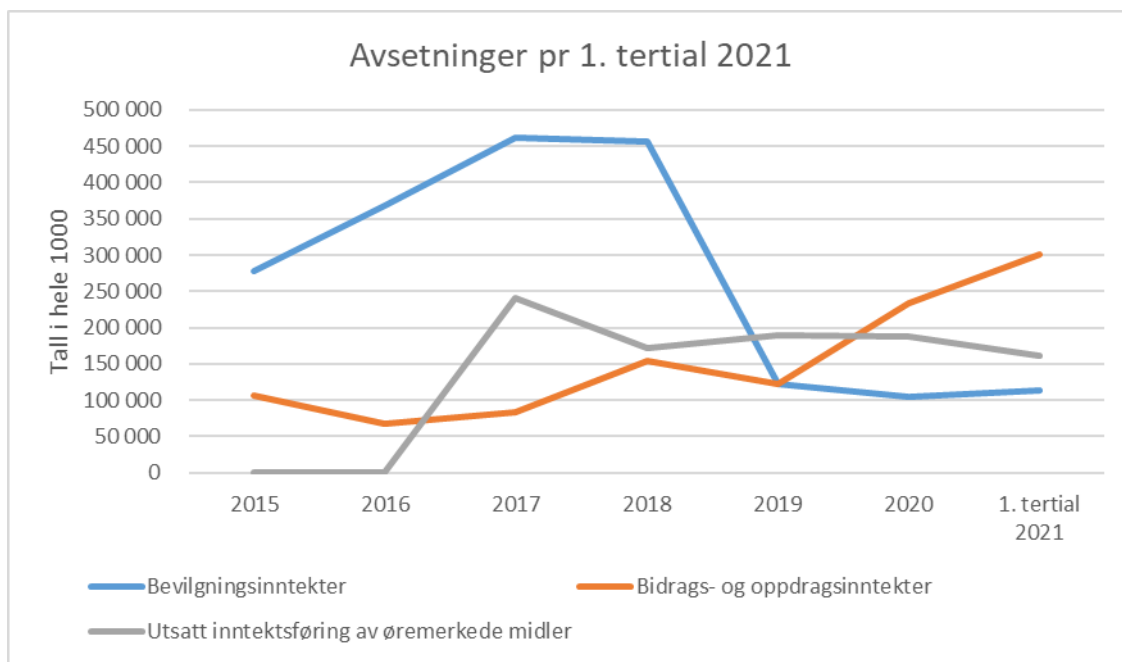
Andel BOA-inntekter av de totale inntektene utgjør 13,3 % i 1. tertial, som er noe lavere enn tidligere. UiTs måltall for andelen ekstern finansiering er satt til 25 %. Grunnet den økonomiske situasjonen bør det etterstrebes å nærme seg måltallet, og øke andelen eksterne inntekter.

Avsetningsnivået

Etter påtrykk fra KD har UiT de senere årene hatt fokus på å redusere de forholdsvis høye avsetningene ved institusjonen. UiT har nådd målet om å redusere avsetningsnivået, både samlet for institusjonen og for den enkelte enhet. På kort sikt er det heller igjen risiko for inndragning av avsetninger i forbindelse med at Kunnskapsdepartementet innfører nytt reglement knyttet til avsetninger - *Reglement for statlige universiteter og høyskolars oppbygging og anvendelse av ubenyttede bevilgninger (avsetninger)*. Ved inngangen til 2021 utgjorde avsetningene i bevilgningsøkonomien 105,2 mill. kroner, hvorav 98,5 mill. er knyttet til KD-bevilgningen, og tilsvarte ca. 2,89 % av tildelt KD-bevilgning. For 1. tertial 2021 er avsetningene økt til 113,7 mill. kroner, mens avsetningene for KD-bevilgningen spesielt, ligger på samme nivå med 98,7 mill. som tilsvare 2,74 % av tildelt bevilgning fra KD. Dette er da ikke differensiert mellom avsetninger til drift og investeringer.

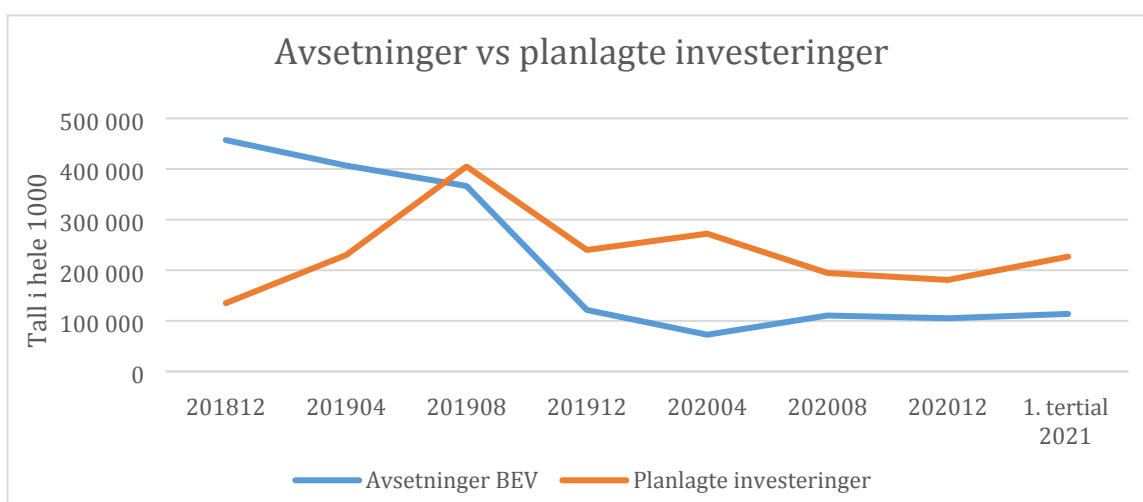
Figur 2 viser at avsetninger knyttet til BOA fortsatt øker. Disse avsetningene er øremerket fra bidragsyter, og økningen indikerer at UiT har utestående forpliktelser i forhold til inngåtte

kontrakter. Den sterke veksten i BOA-avsetningene samsvarer med økt fokus på avsetningsnivået, og kan tyde på at hovedfokus har vært å gjennomføre aktivitet knyttet til bevilgningsøkonomien.

Figur2: Utvikling i avsetningsnivået over de siste årene

Avsetningene ved UiT disponeres i hovedsak av fakulteter/enheter, jf. oversikt som er gitt i vedlegg 2 til saken. Det framgår av tabellen at NT-fak, HSL-fak, BFE-fak, UMAK og Administrasjonen har merforbruk i 1. tertial 2021, noe som reduserer avsetningene ved enhetene. Fire enheter ender opp med negative avsetninger per. 1. tertial. Disse er HSL-fak, BFE-fak, UMAK og Avdeling for Bygg og eiendom (BEA). De negative avsetningene ved BEA skyldes planlagte merforbruk knyttet til tidligere vedtatte byggesaker. Avsetningene hos UiT institusjon er det knyttet interne forpliktelser til, blant annet fond for strategisk utvikling og fond for rekrutteringsstillinger. Det gjøres oppmerksom på at omdisponeringer i henhold til styresak S-19/21 ikke er gjennomført på rapporteringstidspunktet.

Figur 3: Utvikling i avsetningsnivået sett opp mot pågående og innmeldte anskaffelser

Figur 3 viser planlagte investeringer i forhold til avsetningsnivået i bevilgningsøkonomien. Kurven som viser planlagte investeringer fortsetter å stige i 1. tertial. Dette betyr at planlagte investeringer

delvis må dekkes over andre midler enn avsetninger, da de planlagte investeringer overstiger avsatte midler fra tidligere år. Forskjellen mellom planlagte investeringer og avsetningsnivå fremstår som relativt stabil. Dersom dette fortsetter vil det på sikt bli utfordringer knyttet til finansiering, og det bør derfor planlegges med et lavere investeringsnivå fremover. Dette må det tas høyde under utarbeidelsen av en investeringsplan.

Dagens økonomiske situasjon

Som nevnt i intern økonomirapport per 3. tertial 2020 har den økonomiske situasjonen ved UiT endret seg raskt i løpet av de siste to årene. Et styrt merforbruk som inkluderer overbudsjettering i perioden 2018-2020 har redusert avsetningsnivået fra 15 % til 3 % av tildelt bevilgning fra Kunnskapsdepartementet. Utfordringen nå er å bremse eller stoppe videre nedbyggingen av avsetningene. For å kunne avlegge et regnskap i balanse, og unngå negative avsetninger, har det vært økt fokus på følgende områder så langt i år:

- Utarbeidelse av prognose for avsetninger per 31.12.2021 og behandling av søknader om merforbruk
- Inndragelse av midler for dekning av sentral reserve
- Avklare økonomisk oppgjør for AKM

Prognose for avsetninger per 31.12.2021 og behandling av søknader om merforbruk

Prognosen som har vært brukt i 1. tertial viste 120 mill. kroner i negative KD-avsetninger ved utgangen av 2021. Fordelte midler utover KD-rammen² er basert på revidert budsjett, som er korrigert iht. vedtatt statsbudsjett, korrigert resultatuttelling for flyfag, samt en konsekvensjustering for studieplasser tildelt i 2020. Prognosen tok høyde for inndekning av eksterne forpliktelser knyttet til Naturfagbygget og et eventuelt kjøp av nytt kystfartøy, samt innmeldt behov fra enhetene om et samlet merforbruk på 97,8 mill. kroner, jf. tabell 5 nedenfor. Dette var av et så stort omfang at universitetsdirektøren så seg nødt til å vurdere innspillene på et generelt grunnlag, og vurderte det som ikke forsvarlig å godkjenne det omsøkt merforbruket³. Det er likevel usikkert om enhetene klarer å tilpasse seg beslutningen og kravet om et lavere aktivitetsnivå enn planlagt. Det er kort tid til å endre kurs, og det er ikke gitt at alle kostnader er mulig å reversere på nåværende tidspunkt.

Prognose 2021, utarbeidet i april	
Avsetninger 01.01.2021	98,5
Fordelte midler utover KD-rammen	-83,7
Kystfartøy, 20 % slutført i 2021	-16,0
Naturfagbygget, 80 % slutført	-21,0
Søknad om merforbruk, nivå 2 og 3	-97,8
Avsetninger 31.12.2021	-120,0

Tabell 5: Første prognose for KD-avsetninger 2021

Inndekning sentral reserve

² Basert på revidert budsjett (fullmaktsak) til forskjell fra S 19/21 hvor det ble vist til vedtatt budsjett.

³ Med mulig unntak av finansiering av kystforskningsfartøy, etter pågående dialog

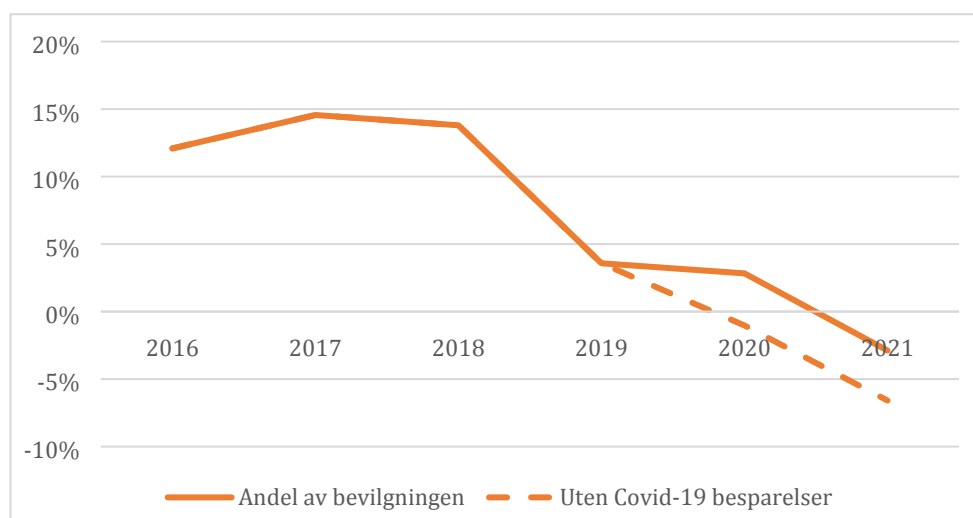
For å kunne oppfylle sentrale forpliktelser i forbindelse med igangsatte prosjekter har det de seneste årene vært fordelt budsjettmidler utover tildelt KD-ramme. Fordelingsunderskuddet⁴ har vært saldert (avregnet) mot sentral reserve. Prognosen for sentral reserve, etter revidert hovedfordeling for 2021, viser en minus på 130 mill. kroner. Universitetsdirektøren har redegjort for dette i sak S 19/21, og foreslått inndekning gjennom omdisponeringer av mellom 66 - 75 mill. kroner. Det meste vil gå til å styrke sentral reserve, mens noe settes av til å finansiere påbegynte investeringer.

Avklare økonomisk oppgjør for AKM

En stor del av merforbruket som så langt er vedtatt finansiert over sentral reserve (40. mill.) og en vesentlig del av det budsjetterte merforbruket på Det helsevitenskapelige fakultet er kostnader UiT er påført som følge av forsinkelser fra Statsbyggs side i byggingen av MH II, Avdeling for komparativ medisin. Totalt sett er UiT påført over 100 mill. kroner i uforutsette utgifter. UiT har både i brev og møter med KD og Statsbygg bedt om at universitetet blir kompensert for disse kostnadene. Det er så langt ikke kommet noen formell avklaring i saken og universitetsdirektøren har til forslaget for hovedfordeling for 2022 sett det som nødvendig å foreslå tiltak som vil sikre ytterligere inndekning kostnader knyttet til AKM (se egen styresak) i påvente av avklaringer rundt fremtidige kompensasjoner.

Noen usikkerhetsmomenter

Dersom enhetene kun benytter den tildelte rammen for 2021, vil dette alene redusere avsetningene fra 98,5 mill. kroner ved inngangen av 2021 til ca. 14,8 mill. kroner ved årsslutt⁵. Naturlig nok har det vært et økt aktivitetsnivå i arbeidet med å redusere avsetningene, og store deler av aktiviteten har vært relatert til investeringer. Mye tyder på at aktivitetsnivået fortsatt er høyt. Det har vært korona-relaterte besparelser siste år, men disse midlene er omdisponert til andre formål ved enhetene, uten å gi vesentlige utslag på det samlede forbruket. Dersom virksomheten nå normaliserer seg, og reise- og møtevirksomhet gjenopptas, må det disponeres midler til slike formål. Det er derfor viktig at enhetene har oversikt og kontroll over hvilke kostnader som inngår i egen aktivitet. Den stiplede linjen i figur 4 nedenfor illustrerer hvordan avsetningene hadde utviklet seg uten covid-19 besparelsene. Utviklingen for 2021 forutsetter at nivåer på besparelsene er tilsvarende fjoråret.

⁴ Overbudsjettering i hovedfordelingen gir et såkalt fordelingsunderskudd

⁵ Avsetninger på 98,5 mill. fra 2020 minus fordelte midler utover KD-rammen for 2021

Figur 4: Utvikling i avsetninger med og uten covid-19 besparelser, med prognose for 2021

Budsjettene slik de fremkommer i økonomisystemet er ikke pålitelige som styringsinformasjon. Som en del av den totale økonomiske situasjonen, har universitetsdirektøren gitt enhetene en frist til å kvalitetssikre budsjettene innen medio august. Da skal alle registrerte budsjetter i økonomisystemet gå i balanse eller vise mindreforbruk. Budsjettkvalitet blir viktig fremover, og det må prioriteres å få på plass korrekte årsbudsjetter. Dette sammen med tett oppfølging mot en overordnet prognose, vil avdekke mulige handlingsrom og mulighet for å ta grep dersom det blir nødvendig.

Universitetsdirektørens vurdering

Den økonomiske situasjonen, slik den fremstår nå, krever streng økonomistyring. Situasjonen har endret seg fra et fokus på å redusere et for høyt avsetningsnivå, til en situasjon hvor UiT kan risikere å levere et regnskap med negative avsetninger. Prognosen tilsier at negative avsetninger kan bli tilfellet ved utgangen av året, til tross for at universitetsdirektøren har mål om å levere et regnskap i balanse, og i tråd med krav fra KD. Dette fordrer tettere dialog, oppfølging og samarbeid med enhetene i tiden fremover.

Universitetsdirektøren vil følge den økonomiske situasjonen nøye gjennom tett oppfølging av igangsatte tiltak. Det er nødvendig med oppfølging av oppdaterte årsbudsjetter, og at disse gjenspeiler reelle og realistiske planer, for å kunne styre og samordne bruk av avsetningene. Det må gjøres løpende vurdering av gjeldende budsjetter, slik at aktivitetsnivå blir tilpasset kravet om å ikke budsjettere utover tildelt ramme for 2021.

Det vises ellers til forslag og omtale av de sammen problemstillingene i forslaget til hovedfordeling for 2022.

Jørgen Fosslund
universitetsdirektør

Odd Arne Paulsen
organisasjons- og økonomidirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Elin K. Andersen, Josefine Borlaug

Vedlegg:

- 1 Ledelseskommentarer
- 2 Resultat og balanse 1. tertial 2021
- 3 Økonomistatus per enhet